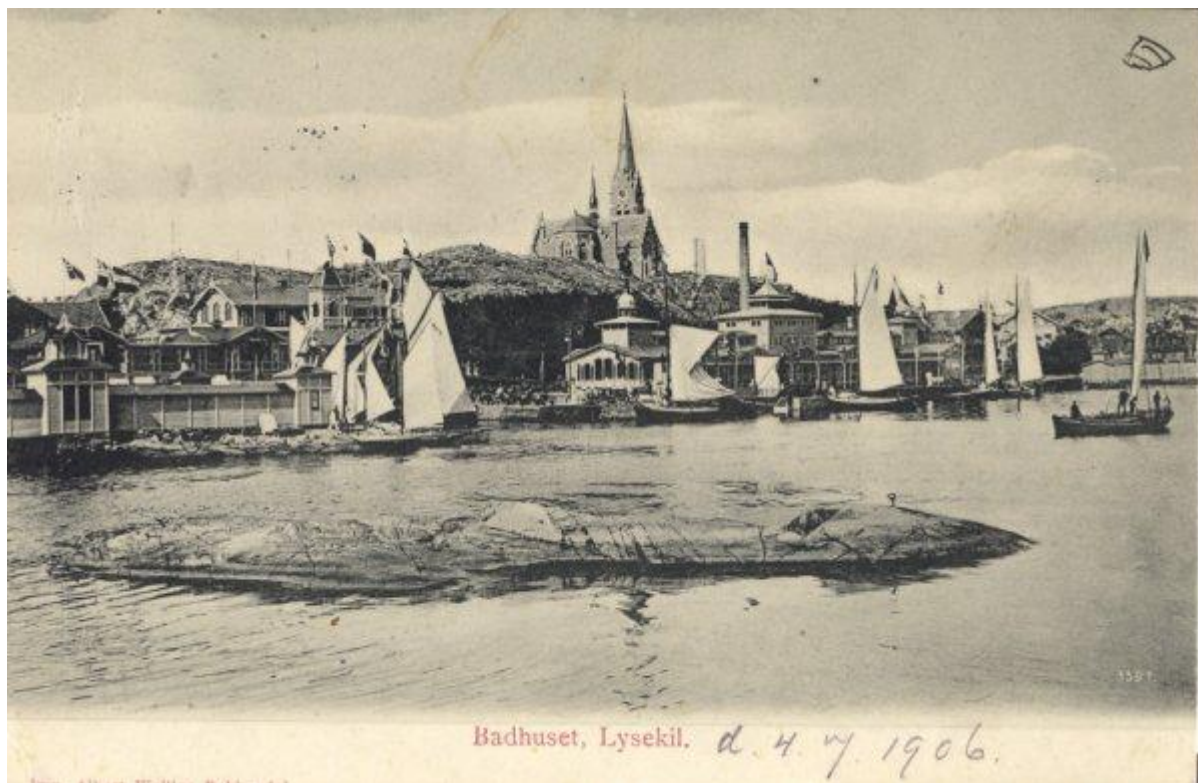

Gamla fotografier berättar

”Pelleskäret”

Pelle. Med fotslånga bokstäfver är detta ord måladt uti hvitglänsande kalk å både inre och yttre sidan af ett litet skär, hvilket sticker upp ett par fot ofvan Rosviks vattenyta strax framför badhusrestaurationen. Denna formliga dopningsakt har försiggått i dagarne, men skäret blef redan för en eller annan sommar sedan benämnt ”Pelleskäret”, och detta af följande anledning: Pelle Jansson låg som badgäst i Lysekil. En härlig sommarnatt hade han och en likstämmig vän fördröjt sig vid sitt glas å restaurationens veranda. Sönnen ville icke infinna sig och den glade sångaren fick då det infallet att på det lilla skäret – som låg där framför honom i det stilla vattnet som en mörk fläck å en blank spegelyta – med bågaren i hand helsa morgonsolen vid hennes uppgång. Sagdt och gjordt! De båda vännerna hoppade i en farkost och praktiserade sig, båten, ett litet bord och tvänne stolar öfver till klippan. Som tiden led, blef emellertid väntan för lång för Pelles vän, och med vederbörligt tillstånd återvände denne till fastlandet och begaf sig hem i sängen. Pelle höll i sig. Med morgongryningen uppstack en frisk bris, och dertill inföll floden. Vattnet började betänkligt stiga. Nu sköljdes redan sångarens fotknölar af den salta vågen.

En förbifarande fiskare stirrade på honom, och af lutter förvåning uppspärrades ögonen på så vid gafvel som den ännu quarsittande sömnen tillät. Mannen erbjöd den af öfversvämningen hotade sin hjälp, men Pelle ville icke gifva sig förr än han utfört sin föresats; karlen fick fara vidare. Sångaren hade också omsider den tillfredsställelsen att få höja pokalen mot den i skönaste fägring uppstigande Aurora. Men det var i sista ögonblicket – här sköljde en dyning bort den obesatta stolen, der kastade en annan våg öfverända bordet med derpå stående glas, och Pelle sjelf hade största möda i verlden att hålla sig fast på det nu slippriga skäret. Till sist blef han nödsakad att utom det öfriga äfven lemna rocken i sticket och kasta sig i sjön. Då han är en stark simmare, var det en småsak för honom att uppnå den icke synnerligt långt bort belägna bryggan. Och så slutar sägnen.

Denna text finns i Lysekils Bادتidning daterad 1882-07-06. Jag har ett svagt minne att Arvid Sandell nämnt Pelleskär vid något tillfälle men det var då inget som fastnade.

Så dyker detta vykort på en auktion och då hade jag just läst ovanstående text. "Ett litet skär som sticker upp strax framför badrestaurangen". Det måste ju vara Pelleskär. En text och en bild som kan kopplas ihop.

Kortet är daterat den 4. 7. 1906 och skickat från Lysekil till en Herr P. M. Pettersson i Karlstad. Avsändaren heter Fridolf och är nog inte så nöjd med vistelsen i Lysekil. "Har varit här i 8 dagar under ständigt regn o blåst, hoppas dock på bättre".

Fotot är taget tidigast 1902. Den nya kyrkan finns med och den invigdes i december 1901. Imp. Albert Wallins Bokhandel finns tryckt på bilden och det finns mängder av vykort med denna vinkel fotade från Släggö men inte något som visar "Pelleskär" på detta vis.

Vem var Pelle Janzon?

Den s.k. Ugglepplagan av Nordisk Familjebok är ett bra hjälpmedel när man vill söka uppgifter från gammal tid. Nedanstående text kommer från ett band utgivet 1910.

Janzon, Per (Pelle) Adolf, operasångare, f. 4 nov. 1844 i Östergötlands skärgård, d. 20 okt. 1889 i Stockholm, student i Uppsala 1863, var engagerad vid k.operan i Stockholm från 1870. Begåfvad med en böjlig basröst och ett muntert lynne, hörde J. till de yppersta buffatalanger vår opera egt och hade med fullständigare sångstudier och regelbundnare lefnadssätt helt visst gått en ännu större framtid till mötes. Han egde den borne scenkonstnärens förmåga att sätta karaktär äfven på den obetydligaste biroll, och om naturfriskheten och smidigheten i hans individualiseringsgäfvor vittna hans många olikartade märkligare roller.

Vid en titt ett betydligt modernare uppslagsverk "Nationalencyklopedien" finns Pelle Janzon även där omnämnd och där kopplas hans namn ihop med en maträtt; Janssons Frestelse. Rätt eller fel? Vi närmar oss nu den tiden där man börjar bli sugen på en "Jansson" och när den står på matbordet kan vi tänka på Pelle som vistades i Lysekil på somrarna när det begav sig på 1880-talet.

Källor: Arvid S, Lysekils Badtidning 1882, Nationalencyklopedien, Nordisk Familjebok, 1910,

Kerstin Jungebro
www.sallskapet-stromstierna.se